

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

DET KONGELIGE
VAJSENHUS

1915

Statens pædagogiske Studiesamling
København 74

Beretning

om

det kgl. Vajsenhus

1915

ved

Chr. Ottesen,
Forstander og Inspektør.

København.

Trykt hos J. H. Schultz A/S.
1915.

Protektor: Hs. Majestæt Kongen.

Direktøerne er:

- Hr. Konferensraad, Grosserer Claus L. Smidt, K. DM.
(²³/₃ 1908, Kurator ¹⁸/₁₁ 1895).
Hr. Biskop H. Ostenfeld, R. af D. DM. (¹/₁₀ 1911).
Hr. Departementschef O. Damkier, K. DM. (³/₂ 1914).

Kuratorerne er:

- Hr. Etatsraad, Direktør Jacob Hegel, R. af D. DM.
(²⁷/₂ 1888).
Hr. Konferensraad C. C. Gammeltoft, R. af D. DM.
(¹⁵/₈ 1904).
Hr. Kammerherre Otto Bull, SK. DM. (²²/₈ 1908).

Stiftelsens Virksomhed.

Det kgl. Vajsenhus er stiftet af Frederik IV. ved Fundats af 21. Juli 1727.

Dets Virksomhed omfatter forældreløse Børn af alle Stænder i hele Riget.

For Sjællands Stifts Vedkommende understøttes Børnene fra selve Stiftelsen i København, som dog undtagelsesvis ogsaa antager sig Børn fra andre Stifter.

Til Lolland-Falsters Stift, Fyns Stift og de fire jydskke Stifter sender Vajsenhuset aarlig af sine Midler 14,520 Kr. til Understøttelse for derboende forældreløse og faderløse Børn.

De 14,520 Kr., som Vajsenhuset aarlig udreder af sine Midler til de seks Stifter uden for Sjælland, er ifølge Aarsindberetningen fra Stifterne anvendt saaledes:

Aarhus Stift har modtaget 3,120 Kr., understøttet 70 Børn (31 i Købstad, 39 paa Land).

Fyns Stift har modtaget 2,820 Kr., understøttet 34 Børn (12 i Købstad, 22 paa Land).

Ribe Stift har modtaget 2,690 Kr., understøttet 20 Børn (9 i Købstad, 11 paa Land).

Aalborg Stift har modtaget 2,380 Kr., understøttet 52 Børn (28 i Købstad, 24 paa Land).

Viborg Stift har modtaget 1,780 Kr., understøttet 27 Børn (23 i Købstad, 4 paa Land).

Lolland-Falsters Stift har modtaget 1,730 Kr., understøttet 33 Børn (19 i Købstad, 14 paa Land).

I alt modtaget 14,520 Kr., understøttet 236 Børn (122 i Købstad, 114 paa Land).

Disse Understøttelsesportioner fordeles ifølge kgl. Resolution af 1. Juli 1872 til Stifterne efter Folketallet, men efterhaanden som Vajsenhusstiftelsen udvider sin Virksomhed, skal Udvidelsen samtidig følges ad for det københavnske Vajsenhus's og for Stifternes Vedkommende, saaledes at der for hver ny Vajseplads i København kommer en ny Understøttelsesportion for Stifterne, først til det lavest doterede Stift og dernæst til de højere doterede, Rækken opad.

Ifølge samme Resolution bestemtes endvidere, at Uddelingen og Understøttelserne overlades til Stiftsøvrighederne, dog at disse ikke behøver straks at uddele det hele Beløb, der bliver dem tilsendt fra Vajsenhusbestyrelsen i København, men maa være berettiget til efter bedste Skønnende at opspare en Del deraf til Opsamling af et Fond til Grundlæggelse af mindre Vajsenhusstiftelser i Stiftsstæderne.

Foruden de Børn, som Vajsenhuset saaledes understøtter gennem Stifterne, er der fra Moderstiftelsen her udgaaet 5,684 Børn, idet der fra Vajsenhusets første Virksomhed 1727 til 31. Marts 1914 er udgaaet 3,216 Vajser og fra Skolens Ordning (1824) 2,468 Skolebørn (faderløse).

Ansøgninger om Understøttelse fra Vajsenhuset skal da for de Børns Vedkommende, der bor i Sjællands Stift, indgives til Direktionen for det kgl. Vajsenhus i København. De, der ønsker at ansøge om Børns Optagelse i det kgl. Vajsenhus, kan afhente Skemaer til Udfyldning paa Inspektionens Kontor i Kontortiden Kl. 8—10 Form.

Bekendtgørelse om ledige Vajsepladser indrykkes

i Bladene 3 Gange i December Maaned. Ansøgningsfristen udløber hvert Aar den 1. Februar.

Som Regel optages kun ægtefødte Børn, „dog kan Vajsenhuset undtagelsesvis og under særlige Omstændigheder antage sig uægte Børn“, hvor dog begge Forældre i saa Tilfælde skal være døde. Til at komme i Betragtning ved Besættelsen af Pladserne for forældreløse Børn udfordres iøvrigt ifølge Vajsenhusets Fundats og Anordning:

- 1) at Børnenes Forældre begge er døde, at de efter disse ikke har arvet eller hos Slægtninge og Venner nyder saa meget, at de deraf kan til Nødtørfighed underholdes,
- 2) at de har naaet en Alder af 5 à 6 Aar,
- 3) at de er født i Kongens Riger og Lande, samt
- 4) at de ikke er behæftede med smitsom Sygdom eller paa Grund af Legemssvaghed er ubekvemme til Arbejde.

Ansøgninger om Understøttelse fra Vajsenhuset for de Børn (forældreløse eller faderløse), der bor i de øvrige Stifter, maa indsendes direkte til Stiftsøvrigheden i det Stift, hvori BARNET har sit Ophold.

De forældreløse Børn, der optages i Vajsenhusets Skole, **bor ikke** paa selve Stiftelsen, men hos Slægtninge eller Plejeforældre i København.

Denne Forandring fra Bopæl og Opdragelse paa selve Stiftelsen til Familiepleje uden for Stiftelsen foregik ved kgl. Resolution af 23. Maj 1826 efter Indstilling af Direktionen i Erkendelse af, at det er et Barn tjenligst at opdrages i Familie, helst hos Slægt eller Venner, eller, hvis ingen saadanne findes, der, hvor Ansøgerne, hvem det paahviler at skaffe BARNET et godt Hjem, maatte finde det bedst. Naar Ansøgeren er ude af Stand dertil, kan Vajsenhuset træde hjælpende til.

Hvor Hjemmet ikke byder betryggende Garantier for Barnets gode Opdragelse og ikke forstaar at samarbejde med Skolen paa rette Maade, kan Vajsenhuset flytte Barnet til et andet Hjem.

Nedenstaaende Bestemmelser og Betingelser for at have et forældreløst Vajsenhusbarn i Pleje vedtoges d. 25. April 1914 af Direktionen og udsendtes til samtlige under det kgl. Vajsenhus staaende Plejehjem saavel i som uden for København; endvidere udsendtes disse Bestemmelser til Overværgeraadet, Overbestyrelserne for de danske Plejehjemsforeninger og det kommunale Plejebørnstilsyn samt til de øverste Politimyndigheder i København og Frederiksberg.

A. *Angaaende forældreløse Børn, der gaar her i Skolen:*

1.

Alle de Børn, der understøttes af det kgl. Vajsenhus, staar under Vajsenhusets Tilsyn, og de Børn, der gaar i Skolen paa det kgl. Vajsenhus, tilses i Hjemmene af Stiftelsens Lærere og Lærerinder.

2.

Saa fremt en anden Myndighed, det være sig Politiet, Værgeraadsinstitutionen eller det kommunale Plejebørnstilsyn maatte være foranlediget af en eller anden Grund til at foretage noget Skridt angaaende Barnets Forhold, skal Plejehjemmet straks gøre vedkommende opmærksom paa, at Barnet staar under det kgl. Vajsenhus's Tilsyn, og samtidig meddele Vajsenhusets Forstander, at og hvorfor en saadan Henvendelse af en anden Myndighed er sket.

3.

Barnet maa ikke flyttes til eller anbringes i noget andet Hjem uden Vajsenhusets Samtykke. Skulde Plejeforældrene forandre Bopæl, maa der i betimelig Tid gives Vajsenhuset Meddelelse herom.

4.

Alt angaaende Barnets Forhold i Skole og Hjem kan forhandles ved de tilsynshavendes Besøg. Forstanderen er yderligere at træffe hver Søndag 8—10 Fm. og som Regel hver Mandag og Torsdag Aften 8—10 i Vintermaanederne, hvis nogen ønsker at forhandle med ham.

5.

Indtræffer der forandrede Omstændigheder i Plejehjemmets Forhold, maa Vajsenhuset straks have Underretning herom og forbeholder sig at træffe Afgørelse af, hvor vidt Barnet bør søges anbragt andetsteds, hvilket uvægerligt vil ske, hvis Plejehjemmet ikke kan eller vil samarbejde med Vajsenhuset.

6.

Den, der modtager et af Vajsenhusbørnene i Pleje, er ansvarlig for, at Barnet faar en god, kristelig Opdragelse, lever under gode, sunde og moralske Forhold samt holdes til regelmæssig at søge Skolen. I Sygdomstilfælde maa det straks meddeles Barnets Klasselærer Aarsagen til Barnets Udeblivelse. I Tilfælde af Forsømmelse i nogen af disse Henseender forbeholder Vajsenhuset sig Ret til Barnets Anbringelse andetsteds.

7.

Intet af de Børn, der gaar i Skole i det kgl. Vajsenhus, maa have Byplads under nogen som helst Form, og i Hjemmet maa Barnet i sin Fritid — naar Lektierne er lærte — kun anvendes til saadant Arbejde, som en god, omhyggelig Familiefader vilde sætte sit eget Barn til.

8.

Plejepengene udbetales kvartalsvis forud den første Søndag i hvert Kvartals første Maaned paa Forstanderens Kontor. Den, der hæver Pengene, maa have behørig Legitimation med.

9.

Disse Bestemmelser og Betingelser opbevares af Plejehjemmet og fremvises paa Forlangende af vedkommende Politimyndighed, Værgeraad-medlem eller Medlem af det kommunale Plejebørnstilsyn (se § 2).

*B. Angaaende forældreløse Børn, der ikke gaar
her i Skolen:*

1.

Alle de Børn, der understøttes af det kgl. Vajsenhus, staar under Vajsenhusets Tilsyn; de Børn, der ikke søger Skolen paa det kgl. Vajsenhus, men kun faar Pengeunderstøttelse, tilses af Viceinspekticen, Viceinspektøren og Forstanderen for det kgl. Vajsenhus.

2.

Saafrømt en anden Myndighed, det være sig Politiet, Værgeraadsinstitutionen eller det kommunale Plejebørnstilsyn, maatte være foranlediget af en eller anden Grund til at foretage noget Skridt angaaende Barnets Forhold, skal Plejehjemmet straks gøre vedkommende opmærksom paa, at Barnet staar under det kgl. Vajsenhus's Tilsyn, og samtidig meddele Vajsenhusets Forstander, at og hvorfor en saadan Henvendelse af en anden Myndighed er sket.

3.

Barnet maa ikke flyttes til eller anbringes i noget andet Hjem uden Vajsenhusets Samtykke.

4.

Indtræffer der forandrede Omstændigheder i Plejehjemmets eller Barnets Forhold — alvorlig Sygdom, Dødsfald, Klager over Barnets Skolegang eller Opførsel — maa Vajsenhuset have Underretning herom for at kunne hjælpe og retlede Barnet og Hjemmet, og Vajsenhuset forbeholder sig i saadanne Tilfælde at

træffe Afgørelse af, hvor vidt Barnet bør søges anbragt andetsteds.

Ligeledes skal der i betimelig Tid gives Vajsenhuset Meddelelse, naar Barnets Plejeforældre skifter Bopæl.

5.

Alt angaaende Barnets Forhold i Skole og Hjem kan forhandles ved de tilsynshavendes Besøg i Hjemmet. Forstanderen er yderligere at træffe hver Søndag 8—10 Fm. og som Regel hver Mandag og Torsdag Aften 8—10 i Vintermaanederne, hvis nogen ønsker at forhandle med ham. For de Børns Vedkommende, der er anbragte uden for København, kan disse Forhandlinger føres skriftlig med Forstanderen.

6.

Den, der modtager et af de under det kgl. Vajsenhus staaende Børn i Pleje, er ansvarlig for, at Barnet faar en god, kristelig Opdragelse, lever under gode, sunde og moralske Forhold, samt, for saa vidt Barnet ikke gaar i Skole i det kgl. Vajsenhus, holdes til at søge regelmæssig Skolegang i en af Hjemstedets Skoler. I Tilfælde af Forsømmelse i nogen af disse Henseender forbeholder Vajsenhuset sig Ret til Barnets Anbringelse andetsteds.

7.

Plejeforældrene maa ikke udnytte Barnets Arbejdsevne uden for Hjemmet, og navnlig maa intet af de Børn i København, der staar under det kgl. Vajsenhus, have Byplads under nogen som helst Form. I Hjemmet maa Plejeforældrene kun anvende Barnet til saadant Arbejde, som en god, omhyggelig Familiefader vilde sætte sit eget Barn til.

8.

I den sidste Maaned i hvert Kvartal indsendes for de Børns Vedkommende, der ikke søger Vajsen-

husets Skole, til Kontoret paa det kgl. Vajsenhus en af Barnets Lærer eller (uden for København) Sognepræst underskrevet Attest for, at Barnet i det forløbne Kvartal regelmæssig har søgt Skole, har udvist Flid og god Opførsel og i Hjemmet i det hele har levet under gode Forhold.

9.

Naar denne Attest er indkommet, udbetales Pengene kvartalsvis forud den første Søgnedag i hvert Kvartals første Maaned, sidste Gang før Konfirmationen henholdsvis i Januar eller Juli Maaned.

10.

Saa snart Barnet bliver indmeldt til Konfirmationsforberedelse, skal det meddeles Forstanderen for det kgl. Vajsenhus, hos hvilken Præst Barnet er indmeldt.

11.

Disse Bestemmelser og Betingelser opbevares af Plejehjemmet og fremvises paa Forlangende af vedkommende Politimyndighed, Værgeraadsmedlem eller Medlem af det kommunale Plejebørnstilsyn (se § 2).

Mindst hver tredje Maaned bliver der afholdt samlet Lærermøde under Forstanderens Ledelse, hvor alle Forhold vedrørende Hjem, Børn og Skole da behandles.

Til en Del af de forældreløse Børn (for Tiden 121) ydes der foruden fri Skolegang, og hvad dertil hører, ogsaa en aarlig Pengeunderstøttelse, alt efter de ledige Pladsers Antal, og hvor Børnenes Trang og særlige Forhold maatte gøre det ønskeligt; denne Understøttelse, som altid udbetales forud i Kvartalets Begyndelse, bortfalder ved Barnets Konfirmation.

For de forældreløse Børn i Stiftet, der bor uden for København og nærmeste Omegn, og af en eller

anden Grund helst maatte forblive paa det Sted, hvor de har deres Tilhold, kan der ansøges om en Pengeunderstøttelse alene (120 Kr. aarlig).

De faderløse har fri Skolegang, Bøger, og, for saa vidt de gør sig værdige dertil, ogsaa Konfirmationsudstyr. Endvidere har de Adgang til flere Legater, hvor de maatte gøre sig fortjente dertil.

De udgaaede Elever — og da navnlig Vajserne — stræber Vajsenhuset efter Evne, og saa vidt dets Midler strækker, at uddanne i forskellige Retninger og anbringe i gode Stillinger, hvor da Forstanderen maatte finde det formaalstjenligt, og Slægtingene, hvem det paahviler, maatte savne Evnen dertil.

Konfirmationsudstyr er i Aarets Løb blevet udredet til 29 Vajser og et mindre til 33 Skolebørn.

Efter Konfirmationen er 32 Vajser (21 Dreng og 11 Piger) og 13 faderløse (7 Dreng og 6 Piger) blevet understøttet.

Af konfirmerede Dreng er 9 anbragt ved Haandværk, 5 ved Handel, 8 paa Kontor, 3 ved Landvæsen, 1 som Sømand, 1 som Gartner og 2 paa Præliminæreksamens Kursus.

Af konfirmerede Piger er 13 anbragt ved Husvæsenet, 2 i Forretning, 2 paa Kontor, 8 i Hjemmet, 3 ved Telefonselskabet, 1 som Gartner elev, 1 ved Tandteknik og 3 ved Syning.

Med de Børn, som bliver anbragt uden for København i Provinserne, fører Forstanderen Tilsyn ved sine aarlige Inspektions- og Anbringelsesrejser.

Helst anbringes de udgaaede Elever ved Haandværk, Handel, Kontor eller anden praktisk Virksomhed. Uden at paatage sig nogen Forpligtelse stræber Vajsenhuset dog at tage Konsekvensen af sine

humane Bestræbelser ved at hjælpe saadanne Elever frem ad den rette Vej, hos hvem der afgjort findes særlig fremragende Evner i en bestemt Retning. Vajsenhusets Elever rekrutteres jo fra alle Samfundslag, hvor Forældre eller Fædre ved deres Død ikke har efterladt sig saa meget, „at Børnene deraf til Nødtørftighed kan opdrages“. Derfor er der overmaade mange Børn, udgaaede fra dannede Hjem, hvis Udvikling er brudt midt under deres Opvækst ved Forældrenes eller Faderens Død, hvorfor Opgaven ikke bør eller kan være at sænke Niveauet for Barnets videre Udvikling og saaledes bringe en helt misvisende Forskydning ind i Barnets eller Familiens Liv. Nej, Opgaven er tvært imod at bevare, hvad der er erhvervet af Dannelse og Udvikling fra tidligere Barneaar og saaledes føre Barnet videre frem, hen imod det Maal, som var tilstræbt fra Begyndelsen, og som vilde være naaet, hvis Forsørgerens Død ikke var kommet hindrende i Vejen. „Opgaven maa være den“, som Biskop Mynster i 1844 udtalte det, „at Vajsenhusets Værd som Forsørgelsesanstalt aldrig forringes. Vajsenhusets skønne Bestemmelse er det at træde forældreløse Børn i Faders og Moders Sted, men denne Bestemmelse vilde det kun højst ufuldkomment opfylde, dersom det forlod Børnene, saa snart deres Skoleundervisning var tilendebragt.“

Denne af Biskop Mynster udtalte Opfattelse af Formaalet for Vajsenhusets Virksomhed har været den ledende Grundsætning for alle Stiftelsens Direktioner.

I Overensstemmelse med denne Opfattelse bestræber Vajsenhuset sig derfor nu for at bevare Forbindelsen mellem Skolen og de udgaaede Elever, da disse ellers oftere mangler al anden Tilknytning i Livet og saaledes let kan tynges af Følelsen af at høre til „de hjemløse“. Dette sker dels ved i de

ganske unge Aar at hjælpe med Raad og Daad, saa vidt vi evner, dels ved Aaret rundt med Undtagelse af de tre Sommermaaneder Juni, Juli og August at modtage de udgaaede Elever her paa Vajsenhuset som dets Gæster, for saa vidt det kan forenes med deres Livsgerning og Pligter imod denne.

Møderne holdes paa selve Vajsenhuset, for Pigerne om Mandagen, og for de unge Mennesker om Torsdagen fra 7—10. Paa disse Aftener underholdes de unge med Oplæsninger, Foredrag og Musik.

Der er bestandig i Lokalet fremlagt et stort Udvalg af ypperlige Billedværker og illustrerede Bøger, hvormed de unge lejlighedsvis kan beskæftige sig, samt en betydelig Mængde Stereoskopbilleder fra alle Verdens skønneste Egne, saaledes at der altid er nok til nyttig og fornøjelig Underholdning.

Et Bibliotek, bestaaende af dansk, tysk og engelsk Litteratur, beregnet paa de unges Tarv, er indrettet til Udlaan.

Ved disse Sammenkomster er Forstanderen altid til Stede, saa at de unge, der ved deres Forretninger er hindrede i at træffe ham i Kontortiden om Formiddagen, er sikre paa bestandig at kunne træffe ham der, naar de trænger til hans Hjælp eller Raad.

Den sædvanlige større Udflugt med de unge ved Foraarstide gik i Aar til Roskilde. Efter et Besøg i Domkirken og Kapellerne foretoges en Skovtur til Boserup.

Stiftelsens Læge er Hr. L. Djørup, som ansattes af Direktionen den 20. September 1900. To Gange om Ugen — Tirsdag og Fredag fra 9—10 — har han Konsultation her paa Skolen, og i alvorligere Tilfælde tilser han Børnene i Hjemmet. Hvert Aar tilstiller han Direktionen en Indberetning om Sundhedstilstanden paa Stiftelsen med en vedlagt Tabel

over de Børn, der har været syge, og de Sygdomstilfælde, hvoraf de har lidt.

Til

Direktionen for det kongelige Vajsenhus.

Sundhedstilstanden hos Børnene i Vajsenhuset har i Aar i det hele været tilfredsstillende, og deres Ernæringstilstand har gennemgaaende været god, saaledes som det har kunnet konstateres ved den aarlige Vejning af samtlige Elever. Epidemiske Sygdomme har vist sig meget sparsomt, og kun et Par Hospitalsindlæggelser har været nødvendige.

Under min langvarige Sygdom (fra Februar til August) har Lægetilsynet været ydet velvilligt af Hr. Dr. Paul C. Vermehren, hvem Vajsenhuset er meget taknemmelig for hans gode Hjælp.

Januar 1915.

L. Djørup.

Stiftelsens Tandlæge er Fru Holst Hansen Hus, ansat 27. Januar 1912, der tilser samtlige Børn og har Konsultation dels i sit Hjem og dels her paa Skolen. Hvert Aar tilstiller hun Direktionen en Indberetning; af den under 20. Januar 1915 indgivne Indberetning fremgaar, at foruden at samtlige Børns Tænder er blevet eftersat, er der siden 24. Januar 1914 udført 43 Tandudtrækninger, 135 Plomberinger, 24 Nervebehandlinger og 29 Tandrensninger.

Stiftelsens Arkitekt er Hr. Slotsforvalter, Arkitekt Otto Zeltner, ansat 4. Februar 1904.

Stiftelsesfesten afholdtes den 11. Oktober.

Til Stede ved Højtideligheden var Direktionens og Kuratelets Medlemmer samt foruden Lærerpersonalet og de 5 øverste Klassers Elever Præmiebørnenes Mødre. Festen indledes med, at Børnene under Ledsagelse af Søndagsorkesteret sang „Konger-nes Konge“.

Hs. Højærværdighed, Biskop Ostenfeld traadte derpaa frem og udtalte:

Apostlen Paulus bruger en Gang (2. Kor. 1, 3.) det Udtryk „al Trøsts Gud“. Det er et Navn, som lyder dejligt, naar man mener noget med det. Men hvad vil det sige, at vor Gud er al Trøsts Gud? Hvorledes trøster Gud?

Lad os først gøre os klart, hvorledes Mennesker trøster. Det kan vi bedst ved at tage nogle Eksempler. Der er en lille Dreng, som staar og brøler i vilden Sky, fordi han ikke maa faa den Sukkerstang, han ser i Vinduet. Han trænger til at trøstes. Og saa kan hans Moder jo bære sig saadan ad, at hun siger: „Fordi du brøler saa højt, min lille Dreng, saa skal du ogsaa have Sukkerstangen, nu løber jeg ind at købe den“. Og naar Drengen faar den, saa er han trøstet; han blev trøstet ved at faa sin Villie. Men vi har alle sammen paa Fornemmelsen, at det er ikke den bedste Maade at trøste paa. Men Moderen kunde ogsaa tage ham ved Haanden, tysse paa ham og fortælle ham en Historie, og et Øjeblik efter vilde Drengen tie stille og være trøstet; han blev trøstet ved, at han glemte sin Sorg. Men hvis det nu ikke er Smaating, som volder Sorg og Ængstelse, men store Ting, hvorledes trøster en Moder da? Der er en Dreng, som har slaaet sig en slem Bule i Panden eller revet sig en Flænge, som bløder; kan en Moder ogsaa trøste der? Ja, hun kan ikke faa Svien og Smerten til at gaa over med det samme, men hun staar ikke hjælpeløs, hun tager sit Barn op paa Skødet, og Barnet bliver stille og trøstet ved at være hos Moder. Moder trøster med sig selv. Saadan er Guds Trøst, han trøster med sig selv ved at tage os ind til sig selv.

Eller lad mig tage et andet Eksempel. Der er et lille Barn, som skal forbi en Hund, som gøer og viser Tænder, eller skal gaa gennem en lang, mørk Gang, og Barnet tør ikke. Saa kommer Moder og tager det

ved Haanden, og Mørket er ligesaa mørkt, som det var før, og Hunden knurrer ligesaa meget som før, men Barnet frygter ikke, thi det føler sin lille Haand i Moders Haand, og saa er det trøstet. Saadan er Guds Trøst. Han tager ikke Mørket og det slemme fra os, men han lader os mærke, at han er med os, og naar han er med os, maa al Frygt vige.

Det er da det, som det gælder om for os at vide, at Gud er med os. Men det kan vi ikke bringe i Stand selv. Den svage kan nemlig ikke komme og sige til den stærke: skal vi to ikke slutte Forbund med hinanden? Det har den svage ikke Mod til og ikke Ret til. Men den stærke kan komme og sige til den svage: nu holder vi to sammen. Saadan har Gud baaret sig ad overfor os. Han har givet os det bedste, som han havde, sin enbaarne Søn, at han skulde dele med os og være vor Frelser; saadan er han gaaet i Forbund med os, det er ikke os, der er gaaet i Forbund med ham.

Men har vi ikke Magt til at gaa i Pagt med ham, saa har vi Magt til at sige Nej til ham, naar han vil gaa i Pagt med os. Vi kan trække vor Haand tilbage, saa den ikke kommer til at hvile i hans. Her maa vi da passe paa, at vi tillidsfuldt giver ham vor Haand, han har fortjent vor Tillid, og naar vi gør det, saa mærker vi hans Trøst og lærer at kende, at han er al Trøsts Gud.

Se det trænger vi til altid, men jeg synes særlig i denne Tid, hvor saa meget ondt og frygteligt er oppe. Det bliver ikke borte, fordi vi lukker Øjnene, men har vi vor Haand i Guds Haand, saa slipper han os ikke, for han er trofast.

Han er trofast for alle dem, der er tro. Og nu maa I være tro til eders Gerning hver især; det gælder baade for den Gerning, som er i eders Hjem og den, som er i Skolen.

Men for alle dem, der er tro, viser Gud sig som al Trøsts Gud.

Forstanderen udtalte derpaa:

Det er jo under alvorlige Forhold og i en alvorlig Tid, vi holder vor Stiftelsesfest i Aar. Derfor har Festen faaet et forandret Præg, og derfor har vi desværre maattet aflyse vore Baller; thi Tiden og Sindet maner til Alvor. Naar vi da højtideligholder Vajsenhusets Stiftelsesfest og Fødselsdag, sker det først med Tak til Vajsenhusets Stifter, Kong Frederik d. Fjerde, og idet vi kaster et Blik paa Kong Frederiks Billede der paa Væggen, udtaler vi en Bøn om, at Gud vil holde sin Haand over Vajsenhuset i de kommende Aar.

Vi mindes dernæst med Vemod det Tab, vi har lidt i Aarets Løb ved vor højtærede og højagtede Statsraadssekretær Koefoeds Død. Saavel i Tale som i Skrift har jeg tidligere haft Lejlighed til at omtale hans udmærkede Administration og store Kærlighed til Institutionen. I Dag paa Aarsfesten kan vi ikke lade være at udtale vor dybeste Taknemmelighed til ham og et: Ære være Statsraadssekretær Koefoeds Minde iblandt os.

(Alle rejste sig og sluttede sig hertil).

Vi beklager dernæst, at Embedsrejser har forhindret vor nye Direktør, Departementschef Damkier, i at være til Stede, saa vi ikke kan faa Lejlighed til at byde Departementschefen velkommen og sige Tak for den store Indsats, han allerede har givet i Vajsenhusets Gerning.

Endelig ved vi jo alle, at vi i Dag maa savne vor kære, gode Ven og dygtige Lærer, Viceinspektør H. Larsen, som ligeledes er blevet kaldt bort i Aarets Løb. Vi mindes ham her med Ærbødighed for den Pligttroskab og Samvittighedsfuldhed, hvormed han i 40 Aar røgtede sin Gerning; vi mindes med Taknemmelighed hans dygtige Lærergerning, og jeg ved, at der iblandt de ældre Elever, der er her til Stede, er mange, der skylder ham Tak for alt, hvad han med sine rige Kundskaber har ydet dem. Og vi mindes

med Kærlighed den gode Ven, han var med gamle og unge her paa Vajsenhuset, i hvis Historie ogsaa hans Navn vil bevares i taknemmelig Erindring. Ære være den kære, gamle Viceinspektørs Minde.

(Alle rejste sig).

Forstanderen kaldte derpaa de Børn frem, der skulde have Præmie, og sagde: Det er mig en Glæde at fremstille disse Børn for den højtærede Bestyrelse; det er flinke og rare Børn, som vi alle med Glæde har indstillet til Præmie. Naar jeg nu, kære Børn, skal ønske eder til Lykke med den Ære, der skal vederfares eder, at modtage Præmien af Biskoppens Haand her paa Stiftelsesfesten, vil jeg tilføje Ønsket om, at Præmien ikke blot maa blive eder en Opmuntring til at fortsætte eders Gerning, men at det maa kendes paa eder, naar I kommer ud i Livet at I er Vajsenhusbørn, der ved eders Liv og Virksomhed vil gøre Vajsenhuset Ære, at det maa kendes paa eder, at I er Lysets Børn ikke blot i Ordets dybe, religiøse Betydning, i at I bliver kristne Mennesker og lever som kristne Mennesker, men ogsaa saaledes, at I gør eders Gerning i Lyset og søger bort fra Krogveje og alle de Veje, der ikke kan taale at ses i Lyset. Ja gid I saa, hvad jeg ikke nok som kan lægge eder paa Sinde, maa vandre saaledes, at det kan kendes paa eders Færd og eders Gerning, at I er danske Børn, der vokser op til at blive gode danske Mænd og danske Kvinder, der elsker de danske Farver, vort gamle Dannebrog og de danske Toner. Ja gid I og alle de gamle Vajsenhusdrenge, som jeg takker for, at de vil spille for os i Dag, maa fyldes af de danske Toner, som vi nu om lidt skal høre, saaledes, at de ikke blot giver en øjeblikkelig Stemning, men saadan, at de danske Toner bliver en Del af eders Liv, bliver de bedste og kæreste Toner, som I og vi alle ikke blot er glade ved at kunne synge eller spille, men som enhver af os vil være stolt af at værne. Ja Gud give det, og Gud bevare vort kære, gamle Danmark!

Biskoppen uddelte derpaa Præmierne, der bestod af Ure, illustrerede Bøger i Pragtbind og Syskrin, hvorpaa alle sang: „Mægtigste Christe“, hvorefter Elevorkesteret spillede: „Der er et yndigt Land“ og afsluttede med Ouverturen til „Elverhøj“.

Det sædvanlige Skolebal i Anledning af Stiftelsesfesten og de unge udgaaede Elevers Bal aflystes i Aar paa Grund af de urolige Tider.

Aarsmeddelelser.

Den 21. Juli 1914 afgik fhv. Viceinspektør, cand. theol. H. Larsen ved Døden. Skønt den gamle Viceinspektør ikke mere tog aktiv Del i vor Gerning herinde, eftersom han allerede i 1912 efter over 40 Aars Virksomhed søgte sin Afsked paa Grund af Alder og Svagelighed, modtog vi alle Budskabet om hans Bortgang med Vemod.

I sin Manddoms Tid har han gjort en god og nyttig Gerning herinde, ledede som bekendt ogsaa en Tid under Vakance Stiftelsens Virksomhed. Mange er derfor de gamle Elever, ogsaa af et tidligere Slægtled,

der nu ved at faa hans Billede i Hænde vil opfriske og fremdrage mangt et lyst Minde fra hans dygtige og nidkære Virksomhed, og de vil sikkert i deres stille Sind sige ham Tak for mangan god Kundskab, opnaaet gennem hans omhyggelige Undervisning. Alle vi, der arbejdede sammen med ham, vil ikke blot mindes den samvittighedsfulde Lærer, men ogsaa bevare i taknemmelig Erindring Mindet om en god gammel faderlig Ven, der med Venlighed og Forstaaelse kom os yngre i Møde, paa samme Tid som hele hans Virksomhed blev os et Eksempel paa, at Pligtopfyldelse og Pligttroskab kan højne selv en nok saa lang Arbejdsdag og holde Modet oppe under Livets Tilskikkelser.

Ære være vor gamle Vens Minde!

Mindedagen for Dybbølslaget, den 18de April, aflagde alle de øverste Klasser et Besøg paa Mindeudstillingen og samledes derpaa tilligemed hele Skolen i Gymnastiksalen, hvor Børnene sang Fædrelandssange til Akkompagnement af Musikskolens Elever. Efter en kort Indledning af Forstanderen om Dagens Betydning, var en af Veteranerne, Hr. Oberstløjtnant H. Rathsch, saa elskværdig at fortælle Børnene om sine Oplevelser i de 18 Dage, han som Artilleriløjtnant havde tilbragt i Skanserne.

Vi bringer herved Hr. Oberstløjtnanten vor bedste Tak, fordi han vilde glæde os ved sit Foredrag, som saavel Børnene som vi ældre fulgte med levende Interesse.

I Anledning af Dagen ophørte Undervisningen en Time tidligere end ellers, og en Deputation her fra Skolen lagde Blomster og Kranse ud paa Krigergravene.

Den 11. Maj udnævnte Direktionen efter derom indgivet Indstilling Hr. cand. theol. J. Hjørland til fast Lærer ved det kgl. Vajsenhus fra 1. August 1914 at regne.

Den 15. Maj var 125 af Børnene indbudt til at overvære „Cleopatra“ i Paladsteatret. Den 9. Januar overværede ca. 40 Børn en Oda Nielsens Sangaften efter Indbydelse af Wilh. Hansens Musikforlag. Børnene var glade og taknemmelige over de fornøjelige Aftener.

Julefesten

fejredes den sidste Skoledag før Juleferien. I hver Klasse var der fra Morgenstunden sat et lille Juletræ, som Børnene selv havde været med til at pynte. Kl. 12 hørte Skolen op, hvorpaa Børnene, Lærerpersonalet og Gæsterne efter en halv Times Frihed samledes i Gymnastiksalen, hvor der var anbragt et Juletræ med Lys paa midt i Salen. Efter at alle var kommet til Stede, sang Forsamlingen: Julen har bragt velsignet Bud, og efter at have oplæst Juleevangeliet udtalte Forstanderen:

Det er sikkert gaaet mange, som det er gaaet mig, at vi synes, at det er underligt og vanskeligt at holde Jul i Aar. Hvor skulde Julestemningen og Juleglæden komme fra, naar alt ser saa sort og mørkt ud rundt om i Verden. Ja, rent udvortes betragtet, vilde disse Tanker være berettigede, men tænker vi over Julealvoren, er det sikkert nok, at i Aar trænger vi mere end nogen Sinde til at holde Jul, og i Aar trænger vi mere end tidligere til at samles til fælles Andagt om vort gamle, herlige Juleevangelium. I og for sig maa det da ogsaa siges, at til Trods for alt, er Julestemningen kommet over os alle fra den tidlige Morgenstund; flittige Barnehænder har pyntet

Juletræerne rundt om i Klasserne, og de dejlige, gamle Julesalmer er Dagen igennem blevet sunget atter og atter. Det har atter i Aar vist sig, at Julen, selve Navnet Julen, har sin store Magt over alles Sind og Hjerter, og vi har nu hørt det gamle Juleevangelium, der midt i al Julealvoren skænker os den store Juleglæde. Juleglæden, ja det er ikke blot det, at vi nu staar overfor den rare, lange Juleferie, men Juleglæden er dette, som vi nys sang, at Julen har bragt velsignet Bud. Bud om, at vi har en Frelser, der baade kan og vil frelse os. Juleglæden og Julealvoren er, som det hedder i den gamle Salme, dette: Julen er kommen med Solhverv for Hjerterne bange. Julen er kommen med Solhverv, ikke blot saaledes at forstaa, at Julen kommer samtidig med Solhvervsdagen, og at vi paa hedensk Vis som de gamle Nordboer fester, fordi vi snart skal se Solen igen. Vi længes ganske vist efter Solen og længes efter at komme ud i Foraarslyset igen, men det er ikke nok for de bange Hjerter kun at stole paa Solen. Derfor er der ogsaa i Salmen Tale om Solhverv for de bange Hjerter o: i de bange Hjerter, det er i Hjerterne Solen, „Guds Kærligheds Øje“ skal trænge ind, og det er de bange Hjerter, der skal „hverves“, det vil sige vendes og vende sig mod Gud. Er der da saa mange bange Hjerter? Ja, der er. Det har vi sikkert alle følt i dette Efteraar. Hvor mange af eder har ikke gaaet i Ængstelse i eders Hjem for det daglige Brød, hvor mange af eders Mødre og Plejeforældre har ikke gerne villiet arbejde, men ikke kunnet faa Arbejde, og hvor mange har ikke været bange for, at den Smule Fortjeneste, de havde, skulde slippe op. Og hvor mange af os ældre har ikke tænkt og tænker endnu med bange Hjerter paa, hvordan det skal gaa vort lille Land i denne Tid, da hele Verden staar i Brand. Ja, jeg tror, der er nok af bange Hjerter, men jeg ved ogsaa, at det er ikke

den Art af Ængstelse, ikke Angsten for Udkommet, Julen bringer Lægedom for. Nej Børn, det er Julealvoren i den dybeste Forstand, der taler til os gennem den Salmelinie, det er den Angst, der kan komme over ethvert Menneske, der tales om. Angsten for, hvorledes det skal gaa mig syndige Menneske, naar jeg kræves til Regnskab. Se det er Julealvoren! Det er den Alvor, som saa mange vil skyde fra sig, for det gaar de fleste af os ganske paa samme Maade, som det gaar med en rask Dreng, han er ikke bange og vil ikke være bange og vil i hvert Fald ikke være ved det. Ja, saadan gaar det vist de fleste af os, vi vil ikke „være ved det“, vi vil ikke være bekendt, at vi er bange for vor Sjæls Frelse, og dog tror jeg, det er gaaet de fleste af os saadan „naar i en mørk og bange Stund saa mange Synders Minde gik frem af Sjælens dybe Grund“, da følte vi, naar vi var i Løndom, at vi trængte til en Frelser. Her kommer da i Dag det „velsignede Bud“ til os alle gennem Juleevangeliet, dette forunderlige, mægtige Evangelium, som det enfoldigste Menneske kan fatte, og den lærdeste Mand ikke kan trængte til Bunds i, her staar da, at der er født en Frelser for os, og at han kan og vil frelse os, saa sandt som han lærer os at sige „vor Fader“ og giver os Lov til at bede i Jesu Navn. Ja, det er min fulde Overbevisning, at der ikke er Frelse at faa ved noget andet Navn end Jesusnavnet, og det er mit sikre Haab, at enhver, der selv vil, ogsaa kan blive frelst af Jesus. Derfor kan jeg ikke ønske eder noget bedre end, at I maa vælge at gaa til Jesusbarnet, og at Jesus maa blive „den dybe Sammenhæng i eders Tanker“ og Grundvolden for eders Gerning. Thi det er den store Julegave, der er skænket alt Folket, at: saa elskede Gud Verden, at han gav sin Søn den enbaarne, for at hver den, som tror paa ham, ikke skal fortabes, men have det evige Liv“.

Men vil I maaske sige, har vi da ikke Lov til at glæde os, til at være glade og fornøjede. Jo, hør blot hvad de forunderlige gamle Salmer siger: „Synger og danser og klapper i eders Smaahænder“, „Dans lille Barn paa Moders Skød“ og „Det Barn, som sig glæder fromt og kønt, skal aldrig den Glæde miste“ — Glæden over at være Guds Barn og Forvisningen om, at Gud vil hjælpe dig, naar du gaar Veje, Gud tør kende. Det hedder jo netop: „I denne søde Juletid tør man sig ret fornøje“, glæd dig og mor dig i Ferien, men husk ogsaa paa, naar du nu ønsker „glædelig Jul“, at du selv maa være med til at skabe Glæden om dig. Du kan i dit daglige Liv skabe Glæde, naar du selv vil: Du kan være god og kærlig mod Mor, hvis du er saa lykkelig endnu at have en Moder, og du kan være god og tjenstvillig overfor dem, der staar dig i Forældres Sted derhjemme. Læg al Gnavenhed og Vrantenhed bort og prøv paa at skabe Glæde blandt dem derhjemme. Der staar i Salmen: Tindrer I Stjerner som Englenes Øjne kan funkke. Alle vi ældre har set, hvor Barneøjnene kan funkke, og det giver os Liv og Lyst til vor Gerning. Men Mors Øjne kan ogsaa funkke, og det kan du sørge for, og det skulde du prøve paa at sætte dig som Maal. Saa vil du paa din Vis føle Glæde, ja Juleglæde, og saa vil du blive, hvad vi alle bør være, hvad enten vi er gamle eller unge: Guds Medarbejdere, og saa vil Gud være med dig paa din Vej.

Saa give da Gud, at Juleklokkerne maa kime Juleglæde og Julefred ind i de mange Hjem, at Julestjernen maa tænde Julelysene i vore Hjerter, og at Solen, „Guds Kærligheds Øje“ maa give Solhverv i vore Hjerter, at vi maa leve saaledes, at Jesus vil kendes ved os, han, som selv har sagt, at derpaa skal det kendes, at I er mine Disciple, at I have indbyrdes Kærlighed. —“

Alle sang derefter: Kimer, I Klokker. —

Efter at Julegaverne og Konfekten var fordelt mellem Børnene af Klasselærerne, afsluttede Forstanderen med en Tak for det gamle Aar og Ønsket om Guds Velsignelse over Vajsenhuset og dets Gerning i det nye Aar, og Festen endte med, at alle sang: Dejlig er Jorden.

Til Juletræet havde de Herrer Forlagsboghandlere Lehmann & Stage skænket en Del gode Bøger, som vi er meget taknemmelige for.

Hver Juleaften ydes der til de fattigste Hjem her i Skolen en halv Skinke og 2 Pund Risengryn, for at intet Barn, der gaar i Vajsenhusets Skole, i Juletiden skal savne det fornødne for sig og sin Familie. I Aar uddeltes der saaledes 91 halve Skinker og 182 Pund Risengryn.

Skolen.

Elevantallet er 281 Børn (125 Drengene, 156 Piger), dels forældrelose (Vajser), dels faderlose, som er fordelt i 10 Klasser.

Skoledagenes Antal har været 238.

Skolen begynder den 1ste April Kl. 8, den 1ste November Kl. 9. De 4 nederste Klasser har 5 Timers daglig Undervisning og de 6 øverste Klasser 6.

Intet skolesøgende Barn maa have Byplads.

Undervisningsfagene i Skolen er:

Religion.	Naturlære.
Dansk.	Geometri.
Tysk.	Aritmetik.
Engelsk.	Regning.
Historie.	Skrivning.
Geografi.	Bogføring.
Naturhistorie.	Tegning.
Haandgerning (Sløjd).	Gymnastik.
Dans.	Sang.
Sundhedslære.	

Musik (for Drengene): Violin, Bratsch, Violoncel og Kontrabas.

Husgerning og Kogeskole (for Pigerne). Ogsaa i Aar har udgaaede Elever om Onsdagen, 7—10 Aften, faaet Undervisning i Husgerning.

Skolens Lærerpersonale.

Fru J. Bagger, eks. Lærerinde (1870), har undervist 1ste Fællesklasse i Dansk og Regning og 2den Fællesklasse i Regning. 18 Timer.

Hr. J. V. Andersen, Bogbindermester (1881), har undervist Drengene i Bogbinderi og Sløjd. 8 Timer.

Frk. S. Bruun, eks. Lærerinde (1890), har undervist 2den, 4de Fællesklasse og 5te Drengeklasse i Skrivning, 3dje Fællesklasse i Naturhistorie og Geografi, 4de Fællesklasse i Geografi, samt 2den Fællesklasse i Dansk og Naturhistorie; endvidere 5te Pigeeklasse i Historie og Naturhistorie samt 7de Pigeeklasse i Historie. 30 Timer.

Frk. P. Moberg, Lærerinde paa Syskolen i alle Pigeklasser (1890), desuden har hun undervist 1ste Drengeklasse i Syning. 21 Timer.

Hr. C. Larsen (1890) har undervist Drengene i Snedker- og Drejerhaandværket. 8 Timer.

Hr. Krigsraad Waldorff (DM., R. af St. A. og M. f. D. R.) (1890) har undervist Drengeskolen i Gymnastik samt ledet Danseundervisningen om Vinteren. Desuden har han forestaaet Drengenes Badning. 10 Timer.

Viceinspektør J. Sommer, cand. phil. (1891), har undervist de 6 øverste Klasser i Tysk, de 4 nederste Klasser i Religion samt 5te Drengeklasse i Dansk; endvidere 3dje og 4de Fællesklasse i Historie. 36 Timer.

Hr. E. Prehn, Musiker (1892), har ledet Sangundervisningen i hele Skolen, 12 Timer, samt undervist Drengene i Violinspil. 6 Timer.

Hr. Alfred Larsen, Kunstmaler (1893), har undervist de 8 øverste Dreng- og Pigeklasser i Tegning samt 6te Fællesklasse og 7de Drengeklasse i Skrivning og 1ste og 2den Drengeklasse i Lersløjde. 20 Timer. Skolebibliotekar.

Frk. N. Brix, eks. Gymnastiklærerinde (1893), har undervist alle Pigeklasserne i Gymnastik og Dans samt 1ste og 2den Drengeklasse i Anstandsøvelser og Dans. 10 Timer.

Hr. H. Larsen, Musiker (1895), har undervist Drengene i Violin, Violoncel, Bratsch og Kontrabas, 10 Timer, og ledet Sammenspillet med de udgaaede Elever, 1 1/2 Time.

Hr. K. Obel, cand. theol. (1900), har undervist 8de Fællesklasse i Dansk, Engelsk og Historie, de 5 øverste Drengklasser samt 7de Pigeeklasse i Engelsk, endvidere 7de samt 5te Drengeklasse i Historie, 7de Pigeeklasse i Dansk og Geografi samt 1ste og 2den Drengeklasse i Anskuelse. 36 Timer.

Frk. Henriette Luther, Lærerinde paa Skrædderskolen og Syskolen, har desuden forestaaet Pigernes Badning (1902). 21 Timer.

Viceinspektice Frk. Agnes Johansen (1908) har undervist 1ste Fællesklasse i Skrivning, 8de Fællesklasse i Regning og Bogføring samt 5te og 7de Pigeeklasse i Regning. 19 Timer.

Hr. P. W. Degner*), cand. phil. og eks. Lærer, (1913) har undervist 8de Fællesklasse og 7de Drengeklasse i Naturlære, 7de Drengeklasse og 6te Fællesklasse i Regning, 8de, 7de og 6te Drengeklasse i Matematik, 5te Drengeklasse, 4de og 3dje Fællesklasse i Regning samt 3dje Fællesklasse i Dansk. 36 Timer.

Frk. Harriet Thomassen, eks. Lærerinde og Skolekøkkenlærerinde (1913) har undervist 7de Pige-

*) Under Hr. Degners Indkaldelse til Sikringsstyrken er hans Timer blevne besørgede af Hr. Seminarist J. Attrup.

klasse i Naturlære, Naturhistorie og Skrivning, 5te Pigeklasse i Dansk og Geografi, 3dje Fællesklasse Skrivning og 1ste Klasse i Hjemstavnslære; desuden har hun ledet Undervisningen i Skolekøkkenet for 8de og 7de Pigeklasse samt for et Hold af udgaaede Elever. 27 Timer.

Hr. J. Hjørlund, cand. theol. (1914), har undervist 7de Drengeklasse og 6te Fællesklasse i Dansk, Geografi og Naturhistorie, desuden 6te Fællesklasse i Historie og 5te Drengeklasse i Naturhistorie og Geografi samt 4de Fællesklasse i Dansk og Naturhistorie endvidere 8de og 2den Fællesklasse i Geografi. 36 Timer.

Forstander Chr. Ottesen, cand. theol. (1893) har undervist de 6 øverste Klasser i Religion samt 5te Pigeklasse i Skrivning. 18 Timer.

Undervisningen

er i det forløbne Skoleaar meddelt i de forskellige Klasser efter følgende Plan:

1ste Fællesklasse (26 Elever).

Dansk. M. Lønborg-Jensens Billedtavler og „Min første Bog“. Beskrivelse af Billeder, Indøvelse af Farverne. 8 Timer.

Religion. Mundtlig Gennemgang af Skabelsen til Josefs Død og udvalgte Fortællinger af det nye Testamente, 6 Salmer. 2 Timer.

Hjemstavnslære 1 Time.

Regning. Tavleregning: Addition og Subtraktion i ubenævnte Tal. Hovedregning: Wilsters Regnebog for Barneskolen, 1ste Hæfte. 5 Timer.

Skrivning. 5 Timer.

Gymnastik. 2 Timer.

Sang. 1 Time.

Haandarbejde. (Pigerne alene) 6 Timer.

Lersløjde. (Drengene alene) 2 Timer.

Anskuelsesundervisning. (Drengene alene)
Dyrene og deres Liv efter store Væg billeder og Akva-
rium, mange Historier om Dyr. 2 Timer.

2den Fællesklasse (32 Elever).

Dansk. Oplæsning efter Julie Heins danske
Læsebog II. Stil efter Fossing og Jørgensens Vejled-
ningsøvelser 1ste Hæfte. 7 Timer.

Religion. Af det gamle Testamente er mundt-
ligt gennemgaaet fra Moses til David, og af det nye
Testamente udvalgte Fortællinger. 6 Salmer. 2 Timer.

Geografi. Mundtlig Gennemgang af Danmark,
Lande og Hovedstæder i Europa. 2 Timer.

Naturhistorie. Mundtlig Fremstilling efter
Billederne paa Væggen, desuden Firben, Gedde, Rød-
spætte, Oldenborre, Edderkop og Snegl. 1 Time.

Regning. Wilsters Regnebog for Barneskolen,
2det Hæfte. Tavleregning: Addition, Subtraktion og
Multiplikation i ubenævnte Tal. 5 Timer.

Skrivning. 4 Timer.

Gymnastik. 2 Timer.

Sang. 1 Time.

Haandarbejde. (Pigerne alene) 6 Timer.

Lersløjde. (Drengene alene) 2 Timer.

Anskuelsesundervisning. (Drengene alene)
Menneskelegemets vigtigste Funktioner. Planternes
Liv (Vækstkasse), Nytteplanter. En Bys Fremkomst,
Vækst og Organisation (i Forbindelse hermed: for-
skellige Næringsveje). Vandets Kredsløb. En Del
lette fysiske Forsøg. Øvelse i Længdemaaling. 2 Timer.

3dje Fællesklasse (32 Elever).

Dansk. Oplæsning efter Julie Heins danske Læ-
sebog III. og Græbners „Robinson Cruso“. Sprog-
lærens første Grundtræk mundtligt indøvede. Diktat
eller Stil 1 Gang ugentlig efter Fossing og Jørgensens

Danske Stile. 2det Hæfte. Digte lærte efter H. Larsens „50 Sange“ og efter Læsebogen. 6 Timer.

Religion: Balslevs Bibelhistorie: David til Jøderne under Romerne. Udvalgte Fortællinger af det nye Testamente. De 3 Trosartikler med Forklaring, de 10 Bud og Fadervor. 8 Salmer. 2 Timer.

Historie. Mundtlig Gennemgang af den nordiske Gudelære og Sagnhistorie til Svend Estridsen. 2 Timer.

Geografi. Thyges Geografi: Forfra til Frankrig, Danmark repeteret. 2 Timer.

Engelsk. (Drengene alene) Andersen og Panduro: Engelsk Begynderbog, Stk. 1—35. Undervisningen er for største Delen blevet drevet uden Bog ved Hjælp af Tegninger paa Skoletavlen. 2 Timer.

Naturhistorie. Erslev og Feddersen: Pattedyr og Fugle. Desuden mundtligt af Botanikken: Bøg, Valmue, Agersennep, Tulipan, Anemone og Hestekastanie. 2 Timer.

Regning. Wilster: Regnebog for Barneskolen, 3dje Hæfte. 4 Timer.

Tegning. (Drengene alene) Frihaandstegning efter Fortegning. 2 Timer.

Skrivning. 3 Timer.

Gymnastik. 2 Timer.

Sang. 1 Time.

Haandgerning. (Drengene) 2 Timer.

Haandarbejde. (Pigerne) 6 Timer.

4de Fællesklasse (32 Elever).

Dansk. Julie Heins danske Læsebog IV. Analyse, Diktatstile og Stiløvelser efter Fossing og Jørgensens Dansk Stil, 3dje Hæfte. Digte efter H. Larsens „50 Sange“. 6 Timer.

Religion. Balslevs Bibelhistorie: Skabelsen til det babyloniske Fangenskab. Udvalgte Fortællinger af det nye Testamente. Af Luthers lille Katekismus

er lært Daabs- og Nadverordene. Tredje Klasses Pensum repeteret. 10 Salmer. 2 Timer.

Historie. Nikolaj Nielsen: Danmarkshistorie. Fra Svend Estridsen til den nyere Tid. 2 Timer.

Geografi. Thye og Dahlberg: Fra Frankrig til de fremmede Verdensdele, Danmark repeteret. 2 Timer.

Engelsk. (Drengene alene) Andersen og Panduro: Engelsk Begynderbog, Stk. 36—76. Samtale om det læste. 2 Timer.

Regning. Henrik Wilster: Regnebog for Børneskolen, 4de Hæfte. Mundtlig Gennemgang af Brøk. 4 Timer.

Naturhistorie. Balslev: Dyrenes Naturhistorie: Fugle, Krybdyr og Padder. Af Botanikken er mundtligt gennemgaaet: Vintergæk, Vorterod, Kodriver, Brændenælde, Døvnælde og Ært. 2 Timer.

Tegning. (Drengene alene) Frihaandstegning efter Fortegning. 2 Timer.

Skrivning. 3 Timer.

Gymnastik. 2 Timer.

Sang. 1 Time.

Haandgerning. (Drengene) 2 Timer.

Haandarbejde. (Pigerne) 6 Timer.

5te Drengeklasse (24 Elever),

Dansk. Olaf Lange: Danske Læsestykker til Brug for 1ste Mellemskoleklasse er brugt til Oplæsning og Indøvelse af Sproglærens Begyndelsesgrunde. Digte lærte efter H. Larsens „50 Sange“. Diktat (Boysens Retskrivningsøvelse 100 Stk.) og Genfortælling. Oehenschläger: Ørvarodds Saga er oplæst for Børnene. 6 Timer.

Religion. Balslevs Bibelhistorie: Fra det babylo-niske Fangenskab og G. T. ud samt fra Jesu Fjender og N. T. ud. Indledningen og de 10 Bud efter Balslevs Katekismus. Bøgerne i G. T. og N. T. Salmer. 2 Timer.

Historie. Ejler Møllers Nordens Historie: Fra Reformationen til Frederik IV. Ejler Møllers Verdenshistorie: Oldtid og Middelalder. Udførligere Gennemgang af de græske Heltedrag. 2 Timer.

Geografi. De fremmede Verdensdele, Danmark repeteret.

Engelsk. Th. Goldschmidt: „Engelsk til Selvstudium“ S. 129—179. Samtale om det læste. Grammatik. 2 Timer.

Tysk. H. Reincke: Tysk Begynderbog for Mellemkolen. 42 Sider. Tysk Stil. Fr. Sand: Tysk Formlære. 2 Timer.

Regning. Henrik Wilster: Regnebog for Barne­skolen, 5te Hæfte. Hjemmeregning 1 Gang ugentlig. 4 Timer.

Naturhistorie. Balslev: Dyrenes Naturhistorie: Fisk og Leddyr. Botanik. S. 1—33.

Tegning. Frihaandstegning efter Fortegning. 3 Timer.

Skrivning. 2 Timer.

Gymnastik. 2 Timer.

Sang. 2 Timer.

Haandgøring. 2 Timer.

5te Pige­klasse (27 Elever).

Dansk. Olaf Lange: Danske Læsestykker til Brug for 1ste Mellemskole­klasse er brugt til Oplæsning og Indøvelse af Sproglærens Begyndelsesgrunde. Digte lærte efter Læsebogen og H. Larsens „50 Sange“. Diktat, Genfortælling og fri Stil efter Fossing og Jørgensen: Dansk Stil 4de Hæfte. Oplæsning for Børnene af H. C. Andersens Eventyr. Bjørnson: Synnøve Solbakken. Heiberg: Elverhøj, 6 Timer.

Religion. Dele af Balslevs Bibelhistorie læst, Indledningen og de 10 Bud efter Balslevs Katekismus. Bøgerne i det gamle og det nye Testamente. Salmer. 2 Timer.

Historie. Ejler Møllers Nordens Historie, fra Reformationen til Frederik IV. Ejler Møllers Verdenshistorie: Oldtid og Middelalder. Udførligere Gennemgang af de græske Heltedage. 3 Timer.

Geografi. Nordeuropa og almindelig Geografi. 2 Timer.

Tysk: H. Reincke: Tysk Begynderbog for Mellemkolen. 42 Sider. Tysk Stil. Fr. Sand: Tysk Formlære. 2 Timer.

Regning. Henrik Wilster: Regnebog for Børneskolen, 5te Hæfte. Hjemmeregning 1 Gang ugentlig. 4 Timer.

Naturhistorie. Balslev Dyrenes Naturhistorie: Fra Insekter og ud. Balslevs lille Botanik, Pag. 1—31. 2 Timer.

Tegning. Frihaandstegning efter Fortegning. 2 Timer.

Skrivning. 2 Timer.

Gymnastik. 2 Timer.

Sang. 2 Timer.

Haandarbejde. 6 Timer.

6te Fællesklasse (34 Elever).

Dansk. Olaf Lange: Danske Læsestykker til Brug for 2den Mellemkoleklasse er benyttet til Oplæsning og Analyse. Digte efter H. Larsens „50 Sange“. Genfortællingsstil, Stil og Diktat efter Fossing og Jørgensens Hæfte 5. I Litteraturhistorie er mundtligt gennemgaaet Holberg og Oehlschläger. 6 Timer.

Religion. J. Martensen og Paullis Bibelhistorie' S. 1—66 og 105—140. Balslevs Katekismus § 45—81 Salmer. 2 Timer.

Historie. Ejler Møller: Nordens Historie. Fra Kristian V og ud. Ejler Møller: Verdenshistorie. Fra Reformationen og ud. 3 Timer.

Geografi. Dahlberg: Geografi for Mellemkolen Nr. 4. S. 1—50. 2 Timer.

Engelsk. (Drengene alene) Chr. Ottesen: Read and Spell, c. 25 Sider, Analyse, Genfortælling, 1 Stil om Ugen. 2 Timer.

Tysk. H. Reincke: Tysk Begynderbog for Mellemkolen S. 32--62. 2 Timer.

Geometri. Foldberg: Geometri for Mellemkolen. Forfra til § 62 (32 Sider). 1 Time.

Aritmetik. Jul. Petersen: Aritmetik og Algebra for Mellemkolen. Forfra til Division. (41 Sider). 1 Time.

Regning. Henrik Wilster: Regnebog for Barne-skolen 6te Hæfte. Hjemmeregning 1 Gang ugentlig. 4 Timer.

Naturhistorie. V. Balslev: Dyrenes Naturhistorie. Fisk, Insekter, Edderkopper, Krebsdyr. Balslevs lille Botanik. S. 1--33. 2 Timer.

Tegning. Store Konturer efter Fortegning. 2 Timer.

Skrivning. 2 Timer.

Gymnastik. 2 Timer.

Sang. 2 Timer.

Haandgerning. (Drengene) 2 Timer.

Haandarbejde. (Pigerne) 6 Timer.

7de Drengeklasse (25 Elever).

Dansk. Olaf Lange: Danske Læsestykker for 3dje Mellemkoleklasse og Vilh. Mallings: Fra Holberg til Chr. Richardt, er benyttet til Oplæsning og Analyse. Litteraturhistorie er gennemgaaet mundtligt i Tilknytning til Oplæsning af forskellige Digterværker. Stil efter Fossing og Jørgensen (Hæfte 5). 4 Timer.

Religion. Hele Martensen og Paullis Bibelhistorie læst. 3dje Trosartikel, Fadervor, Daaben og Nadveren efter Balslevs Lærebog. Palæstinas Geografi. Bøgerne i det gamle og det nye Testamente. Salmer. 3 Timer.

Historie. L. Schmidt: Lærebog i Historie for Mellemkolen I. Oldtiden og Danmark i Middelalderen. 2 Timer.

Geografi. Dahlberg: Lærebog i Geografi Nr. 4. De fremmede Verdensdele. Danmark repeteret. 2 Timer.

Engelsk. Chr. Ottesen: Read and Spell c. 38 Sider, Analyse og Genfortælling. 1 Stil ugentlig. Eleverne har skiftevis fortalt selvvalgte Smaahistorier paa Engelsk. 3 Timer.

Tysk. Listovs Elementarvog, Side 66—96. Af Rikki-Tikki-Tavi (Deutsche Jugendbücherei 44) 20 Sider. P. L. Ipsen: Tysk Grammatik for Mellemskolen. 3 Timer.

Geometri. Jul. Petersen: Geometri for Mellemskolen. Konstruktioner, ind- og omskrivelige Firkanter. 1 Time.

Aritmetik. Jul. Petersen: Aritmetik og Algebra for Mellemskolen. Division. Ligninger med 1 og 2 ubekendte. 1 Time.

Regning. Wilsters Regnebog for Mellemskolen II Del. Forholds- og Delingsregning. Hjemmeregning 1 Gang ugentlig. 4 Timer.

Naturlære. Th. Sundorph: Fysik for Mellemskolen II. Forfra til Lyslæren. Barometer, Pumpe, Vægtfylde. 2 Timer.

Naturhistorie. V. Balslev: Dyrenes Naturhistorie. Side 145 og Bogen ud; desuden Botanik S. 33 og Bogen ud. Ludvig Hammer: Menneskelegemet og dets Hygiejne. 1 Time.

Tegning. Konturer efter Traadlegemer, Klodser og Gibs samt Farvetegning efter fritstaaende Genstande. 2 Timer.

Skrivning. 1 Time.

Gymnastik. 2 Timer.

Sang. 2 Timer.

Haandgerning. 2 Timer.

7de Pigeklasse (28 Elever).

Dansk. Vilh. Mallings: Fra Holberg til Chr. Richardt er blevet anvendt til Oplæsning og Analyse.

Gennemgang af de tilsvarende Afsnit af Litteraturhistorien. Forskellige Digtværker er blevet læst for Klassen. De i tidligere Klasser lærte Fædrelandssange er blevet repeteret. Stil skriftlig og mundtlig, med Fossing og Jørgensen: „Dansk Stil“ 5te Hæfte som Grundlag. 4 Timer.

Religion. 3dje Trosartikel, Fadervor, Daaben og Nadveren efter Balslevs Lærebog. Hele Martensen og Paullis Bibelhistorie læst. Palæstinas Geografi. Bøgerne i det gamle og det nye Testamente. Salmer. 3 Timer.

Historie. Ludv. Schmidts Lærebog I. Hele Bogen gennemlæst, Verdenshistorien repeteret. 2 Timer.

Geografi. Dahlbergs Geografi Nr. 2. Danmark repeteret. Sydeuropa og de fremmede Verdensdele. 2 Timer.

Naturhistorie. Ludvig Hammer: Menneskelegemet og dets Hygiejne. Side 1—72. Næringsmiddel-læren tillige efter K. Blicher og Sofie Rasmussen: Lærebog i huslig Økonomi. Side 2—24. Balslevs Botanik. Side 1—42, Side 56 og Bogen ud. 2 Timer.

Naturlære. Th. Sundorph: Fysik for Mellem-skolen II. Mekanisk Fysik II. Lidt om Lyd og Lys. 2 Timer.

Tysk. Listov: Tysk Elementarvog. Side 66—96. P. L. Ipsen og E. Bovien. Tysk Læsebog. Side 116—135. P. L. Ipsen: Tysk Grammatik for Mellem-skolen. 3 Timer.

Engelsk. Andersen og Panduro: Engelsk Begynderbog for Mellem-skolen. Stk. 1—60. 2 Timer.

Regning. H. Wilster: Regnebog for Mellem-skolen II. Del, og Opgaver efter III. Del. Hovedregning efter N. Femmers Hovedregningsopgaver II. Del samt mundtlig Regning efter Folkeskolens Regnebog III. Del. Hjemmeregning 1 Gang ugentlig. 4 Timer. Skrivning. 1 Time.

Tegning. Store Konturer efter Fortegning. 1 Time.

Gymnastik. 2 Timer.

Sang. 1 Time.

Haandarbejde. 6 Timer.

Skolekøkken. Madlavning og Husgerning. 4 Timer.

8de Fællesklasse (22 Elever).

Dansk. Til Oplæsning er blevet benyttet O. Lange: Danske Læsestykker for 4de Mellemskoleklasse samt forskellige Digterværker. Analyse, Litteraturhistorie. En Fristil hver Uge. Eleverne har holdt Foredrag om selvvalgte Emner. 3 Timer.

Religion. Hele Balslevs Katekismus. Kirkeaarets Evangelier samt Apostlenes Gerninger gennemgaaet. Salmer. 2 Timer.

Historie. L. Schmidt: Lærebog i Historien for Mellemskolen II. Mundtlig Gennemgang af Samfundslærens Hovedpunkter. 3 Timer.

Geografi. Dahlbergs Geografi Nr. 2, repeteret Europa. Gennemgang af den fysiske Geografi. 1 Time.

Tysk. W. Hauff: Das kalte Herz og 20 Sider af Das Gespensterschiff und andere Geschichten. (Deutsche Jugendbücherei Nr. 8 og 30). P. L. Ipsen: Tysk Grammatik for Mellemskolen. Tysk Stil 1 Gang om Ugen. 4 Timer.

Engelsk. Chr. Ottesen: Read and Spell, 50 Sider, samt A helping Hand. Drengene har læst 18 Sider mere i Læsebogen og desuden af Lamb's Tales from Shakespeare The Tempest og The Merchant of Venice. Genfortælling, Grammatik, Analyse, 1 Stil om Ugen. Samtale om Billederne i illustrerede Blade. Eleverne har skiftevis fortalt selvvalgte Smaahistorier paa Engelsk. 4 Timer.

Regning. H. Wilster: Regnebog for Mellemskolen III. og IV. Del: Alle Arter af Reguladetri, Procent, Delings-, Blandingsregning, Rente og Rentes-

rente. Mundtlig Regning efter Petersen og Vogel-Jørgensen. Hjemmeregning 1 Gang ugentlig. 3 Timer.

Aritmetik (Drengene alene). Praktisk Anvendelse af Ligninger med en eller flere ubekendte samt anden Grads Ligninger. Mundtlig gennemgaaet: Potens, Kvadratrodsuddragning, anden Grads Ligninger og Decimalbrøk. Jul. Petersen Arimetik og Algebra fra Potens og Bogen ud. 2 Timer.

Geometri. (Drengene alene). Praktisk Anvendelse af Flade og Rummaaling efter Wilster III. og IV. Del. Mundtlig gennemgaaet: Den retvinklede Trekant. mellem- og fjerde proportionale Konstruktioner samt Konstruktion af Korder. Arealberegning. 1 Time.

Bogføring. Almindelig Bogføring efter en lettere trykt Opgave, derefter anlagt og ført et enkelt Bogholderi efter Kolonnesystemet med Hovedbog, Kassebog, Bogføringskladde og Statusbog samt dobbelt Bogføring for de ældre Elever. 1 Time.

Naturlære. V. Borgen: Naturlære for Borger- og Folkeskolen. Mekanisk Fysik, Lys- og Lydlære. 2 Timer.

Tegning. *Drengene*: Tegning efter Klodser, Gibs og fritstaaende Genstande, lidt geometrisk Tegning og Perspektivtegning. 4 Timer.

Pigerne: Tegning efter Klodser og fritstaaende Genstande samt lidt Perspektivtegning. 2 Timer.

Gymnastik. 2 Timer.

Sang. Pigerne 1 Time, Drengene 2 Timer.

Haandgerning. (Drengene) 2 Timer.

Haandarbejde. (Pigerne) 6 Timer.

Madlavning og Husgerning. 4 Timer.

Tegneundervisningen ledes efter Hr. Tegneinspektør, Professor C. Andersens Metode.

Sangundervisningen ledes efter det ministerielle Sangregulativ af 30. Maj 1899.

Gymnastikundervisningen ledes efter Haandbog i Gymnastik af 1899, udarbejdet af Gymnastikkommissionen af 30. November 1889.

For tilbagestaaende Børn gives der Ekstra-Undervisning uden for Skoletiden, særlig i Engelsk, Tysk og Regning, samt for sjette Klassernes Konfirmander tillige i Religion, henholdsvis af Hr. cand. theol. K. Obel, Hr. Viceinspektør J. Sommer og Viceinspektrice Frk. A. Johansen, dog ogsaa i alle andre Fag, hvor det efter Lærernes Skøn maatte være nødvendigt for at hjælpe dem frem til at følge med deres Klasse. Dette bliver særlig nødvendigt for de forældreløse Børn (Vajser), da disse jo ved Forældrenes Død kommer herind fra mange forskellige Samfundslag, højst forskellige Skoleforhold og i meget forskellige Aldre.

Undervisningen i Haandgerning er lagt midt i Skoletiden for at bringe Afveksling og styrke Kræfterne.

Haandgerningsskolen for Drengene bestaar af 2 Afdelinger: en Snedker- og Drejerskole og en Pap- og Træsløjdskole. De 6 øverste Drengklasser deltager i denne Undervisning.

I Snedker- og Drejerskolen, der ledes af Hr. Carl Larsen, forarbejdes alle Slags Træsager, saasom: Slæder, Vogne, Reoler, Pulte, Trillebøre o. a., der alle anvendes til Gaver ved Vajsenhusets Juletræ.

I Pap- og Træsløjdskolen, der ledes af Hr. Bogbindermester J. V. Andersen, udføres alle Slags Paparbejder, Syæsker, Skoletasker o. l. og Træarbejder (Træindlægning, Løvsavskæring, Børstebinding o. l.), hvorved Børnenes Nøjagtighedssans, Opfindsomhed og Fingernemhed kan udvikles. Alle saadanne Arbejder anvendes ligeledes til Gaver ved Vajsenhusets Juletræ. I denne Skoleafdeling laves endvidere alle de Skrive- og Stilebøger, der bruges i Skolen.

Iste og 2den Drengeklasse er i Aar blevet undervist i Lersløjd og Modellering af Hr. Kunstmaler Alfr. Larsen.

Haandgerningsskolen for Pigerne er ligeledes delt i 2 Afdelinger: een for Linnedsyning og Strømpestrikning og een for Skræddersyning.

I Linnedsskolen, der ledes af Frk. Moberg og Frk. Luther, sys en Del Linned til Børnenes Konfirmation, ligesom ogsaa en ikke ubetydelig Del, der bortgives i Aarets Løb til de trængende blandt Børnene. Hovedsagen er Linnedsyning, men ved Siden deraf gives der de dygtigste Elever Lejlighed til at udvikle andre Færdigheder, saasom Mønsterstriking, Broderi o. a., dog kun som Belønning for Flid og til Opmuntring for de gode Evner.

Desuden er Drengene i Iste Klasse 1 Time hver anden Uge under Frk. Mobergs Ledelse blevet vænnet til at anvende Naal og Traad.

Skræddersskolen ledes af Frk. H. Luther; i den sys Pigernes Konfirmationskjoler samt de ikke faa Kjoler, der bortgives i Aarets Løb til Børnene. Atter i Aar er der anskaffet en Symaskine, saaledes at Børnene nu benytter 2 Symaskiner ved den daglige Undervisning.

Danseskolen ledes af Frk. Brix og Hr. Waldorff. Sammendans mellem 6te Pige- og Drengeklasse finder Sted hver Lørdag fra 3—4 i Vinterhalvaaret under Ledelse af Hr. Krigsraad Waldorff.

Skolekøkkenet ledes af Frk H. Thomassen. I Aarets Løb er med 7de Klasse (yngste Hold) gennemgaaet:

I. De daglige Rengøringsarbejder i Skolekøkkenet:

Opvask, Skuring, Afsæbning, Rengøring af Komfur og Gasapparater, Pudsning af Messing og Knive samt Gulvvask.

II. Tøjvask, Sammenlægning og Rulning.

III. Madlavning:

Vandrisgrød, Majsflagegrød, Havregrød, Boghvedegrød, Risgrød, Risvælling, Kærnemælksvælling, Kærnemælkssuppe, Havresuppe, Bollemælk, Øllebrød, Kærnemælksbrødsuppe, Ølsago, Norsk Øllebrød, Hvid Sagosuppe, Æblesuppe, Blaabær-suppe m. bagte Boller. Kompot af Rabarber, Stikkelsbær og Tyttebær. Kogning af Kartofler med og uden Skræl, Kartoffelmos og stuede Kartofler. Stuvet Kaalrabi, Gulerødder, Blomkaal og Hvidkaal. Grønlangkaal. Tilberedning af Spegesild. Stegt Sild, køgt og stegt Torsk, Klipfisk. Æbleflæsk, Flæsk i Hvidkaal, Medisterpølse. Køgt Kød i Karrysauce. Gullash med Urter, Bankekød. Lever stegt som Bøf. Grove Frikadeller, Kartoffelkødfrikadeller, Kødrand, Dansk Bøf. Kalvekotelet. Pandekager, Æbleskiver, Æblekage, Appelsingelé, Citronfromage.

IV. Syltning:

Blommer uden Sten.

V. Bagning:

Pleskner, Franskbrødshorn, Smaakager, Klejner, Franskbrød m. Gær, Sodakage.

Med 8de Klasse (ældste Hold) er gennemgaaet:

I. Rengøring, Vask og Rulning som i 7de Kl.

II. Madlavning:

Hvid Sagosuppe, Ølsago, Rabarbersuppe, Stikkelsbærgrød, Jordbærgrød, Bygsuppe med Frugt, Hyldebærsuppe, Rismelsgrød, Vandrisgrød m. Æbler, Øllebrød, Kærnemælksbrødsuppe, Risgrød, Citronsuppe, Aprikossuppe, Tykmælk, Æggebudning, Maizenabudning, Russisk Pandekage. Kartoffelsuppe, Blomkaalssuppe, Gulerodsuppe, Tomatsuppe, Brunsuppe. Gulerodsgratin, Blomkaalsgratin, indbagte Gulerødder. Linserand, Sellerisalat. Stuvet Spinat, Blomkaal og Kaalrabi. Brunede Kartofler og Botfeldtske Roer. Kogt Hornfisk, ristet Markrel, kogt og stegt Torsk, stegt Rødspætte, Rødspættefilet, Klipfisk. Flæsk i Hvidkaal, Grønkaalssuppe med Flæsk. Gullash, Hashis. Ristet Blodbudning. Lever som Steg, stegte Svinehjerter med Persille, Mørbrad med Persille, Mørbrad med Æbler og Svesker, Kødraud af fin Fars, stegt Rype, Kalvefricandeau, fransk Bøf, engelsk Bøf, Wienerschnitzel. Frokostsalater. Kærnemælksfromage, Ris a l'amande, Kaffefromage, Kræmmerhuse med Æblesne.

III. Syltning:

Asier, Tyttebær.

IV. Bagning:

Hvedekiks, Tvebakker, Jødekager, Kringle, Sigtebrød.

Børnene holder selv, uden fremmed Hjælp, Skolekøkkenet rent; de vasker selv, hvad der bruges af Forklæder, Kapper, Duge, Viskestykker o. l.

De spiser selv den Mad, de laver, ved et af dem selv pænt dækket Bord, hvor de efter Tur maa være „Husmoder“ og servere for Kammeraterne.

Endvidere er der med et Hold paa 19 unge Piger. tidligere Elever af Skolen, gennemgaaet Husgernings-øvelse efter en lignende Plan.

I Bygningen er der indrettet tempererede Brusebade, saa at hvert Barn i Skolen faar eet à to Bade om Ugen. Drengenes Badning foregaar under Hr. Krigsraad Waldorffs Tilsyn, Pigernes under Frk. Luthers.

Musikskolen for Drenge, der blev oprettet den 1ste Oktober 1890, ledes for Tiden af Hr. Musiker E. Prehn (1892) og Hr. Musiker H. Larsen (1895). Der undervises ialt 43 Drenge: 28 i Violinspil, 6 i Violoncel, 6 i Bratsch og 3 i Kontrabas. Det er ikke Hensigten med denne Skole at opdrage nogen eller blot indirekte tilskynde nogen til at gaa Musikervejen, tværtimod, enhver Lyst i saa Henseende bliver som Regel hæmmet og holdt nede; det skal kun være en Glæde og Opmuntring ved Siden af Livets daglige Arbejde. Hovedformalet for Oprettelsen af denne Skole er at give Børnene Smag for at anvende deres Fritid paa en smuk og god Maade og ved Indøvelse af den rene klassiske Musik allerede fra 8 Aars Alderen af at give dem Afsmag for daarlig og uædel Musik, hvormed saa mange andre mindre gode Tilbøjeligheder slaar Følge, kort sagt, give dem gode Vaner fra den tidligste Tid og dertil lægge det klart for Børnene, hvad Samarbejde og Disciplin inden for Arbejdets Ramme kan udrette selv med smaa Kræfter og Midler. Dette lærer Børnene at forstaa i Skoletidens Løb ved det aarlige stadige Arbejde paa Sammenspil til Eksaminerne og uden for Skoletiden, naar de er konfirmerede, ved Sammenspil i Skolens store Strygeorkester (paa ca. 25 Deltagere).

Dette Elevorkester har sin Øvelse hver Søndag af Hensyn til Lærlingeforholdene. Det dirigeres af Hr. Musiker H. Larsen. Den aarlige Koncert, som afholdes paa Vajsenhuset for Venner og Bekendte, fandt denne Gang Sted to Søndage i Træk i December Maaned med følgende Program:

Mindre Hold.

1. Mendelsohn-Bartholdy:	Bryllupsmarch af „En Skærsommernatsdrøm“.
2. J. S. Bach:	Gavotte af den 6te Violoncel-suite.
3. P. Heise:	Ved Harald Blaataands Gravøl af Tragedien „Palnatoke“.

Samlet Hold.

4. H. Berlioz:	Marche Hongroise.
5. Jos. Haydn:	Largo i Fis-Dur.
6. G. Verdi:	Udtog af Operaen „Aida“ (2. Akt). a. Chor og Dans.
b. Finale.
7. G. Rossini:	Ouverture til Operaen „Wilhelm Tell“.

Ved den ene af Koncerterne havde vi ogsaa i Aar den Glæde at se de gamle Vajsenhusianere fra Fri-boligen i Ahornsgade blandt vore Gæster

For hver Klasse er indrettet et særligt Klassebibliotek paa saa mange Bind, som Klassen har Børn. Hver Bog, der findes i disse Klassebiblioteker, er nøje afpasset efter den paagældende Klasses Tarv og aandelige Modenhedsstandpunkt og er først indsat i Biblioteket efter at være gennemlæst af Forstanderen og vedkommende Klasselærer eller -lærerinde og efter Samraad mellem disse. Herved opnaas en aandelig Føling mellem Lærer og Elev af ikke ringe Be-

tydning, og der indsamles i Aarenes Løb et betydeligt litterært Stof, som lejlighedsvis kan optages til Behandling i den øvrige Undervisning.

De skiftende Udstillinger af forskellige Fabriksvirksomheders fremadskridende Stadier, ledsaget af kort, letfattelig Tekst, som Børnene i Frikvarteret kan læse, er ogsaa i Aar blevet fortsat under Hr. cand. theol Hjørlunds Ledelse. I det ene Skab har vi haft en konstant Udstilling af de danske Kornsorter, baade hele Aks og enkelte Korn, i det andet Skab har bl. andet følgende nye Udstillinger fundet Sted: Teglværksindustri (Mur- og Tagsten), Blyantens Fabrikation og Tændstikkens Tilblivelse.

Det siger sig selv, at disse Udstillinger kun lader sig virkeliggøre ved stor Velvilje fra vore Fabrikanters Side, som vil overlade os Prøver, man ellers ikke kan faa i Handelen. Og denne Velvilje har vi ogsaa i Aar overalt mødt, hvor vi har henvendt os, og vi føler Trang til her at sige disse Herrer og deres Virksomheder Tak, nemlig: Hillerød Teglværk, Blyantsfabrikken Viking, Tændstiksfabrikken Gosch & Co.

Sparemærkesalget har som sædvanlig været i god Gang. I Aarets Løb er der dog købt flere Sparemærker i de lavere Klasser end i de højere. Dette hidrører fra, at da „Hjemmesparebøssen“ for et Par Aar siden kom frem, gik en Del Sparere over til dette System. Imidlertid synes det, som om de mindre Elever finder mere Fornøjelse i at samle Mærker til Sparemærkebogen, og i hvert Fald har det vist sig, at største Delen af samtlige Skolens Elever har i det forløbne Skoleaar været Sparere paa den ene eller den anden Façon. Medens det gennemsnitlige aarlige Salg af Sparemærker tidligere var c. 350 Kr., har det i det

sidste Aar gennemsnitlig været c. 125 Kr., hvilket, naar Hensyn tages til, at de ældre Elever benytter Hjemmesparebøsser, maa siges at være godt efter vore Børns Forhold, der jo i Aar er blevet yderligere forringet ved den under de urolige Tider opstaaede Mangel paa Arbejde og dermed følgende ringere Fortjeneste.

Den 4de Juni var de fem øverste Dreng- og Pigeklasser i Frederiksborg, hvor vi besøgte Slottet og saa dets Kunstværker.

Den 24de Juni besøgte de øvrige Dreng- og Pigeklasser Zoologisk Have.

I Maj var de 5 øverste Dreng- og Pigeklasser under Ledelse af vedkommende Klasselærere og lærerinder paa Kunstmuseet og Thorvaldsens Museum.

Den 20de Maj besøgte de fem øverste Dreng- og Pigeklasser Kunststudstillingen paa Charlottenborg.

197 af Skolebørnene fik fri Rejse til deres forskellige Opholdssteder i Sommerferien, i alt var 240 paa Landet.

Landboerne har altsaa atter i Aar udvist en storartet Gæstfrihed mod Vajsenhusets Børn og gjort det muligt, at alle vore Børn — de ganske smaa undtagne, der af forskellige Grunde ikke kan rejse — kom paa Landet. Vajsenhusets „Landopholdsbog“, hvori samtlige Værter og Gæsters Navne for de sidste 21 Aar er optegnet, udviser da ogsaa mange Eksempler paa, at de samme Værter Aar efter Aar har modtaget vore Børn, adskillige endog efter Konfirmationen, til Trods for, at vedkommende Hjem har antaget en ny skole-søgende Elev som Feriebarn. For en saadan Gæst-

frihed kan Vajsenhuset ikke være taknemmelig nok. Mange af vore Børn er jo af noget skrøbeligt Helbred paa Grund af medfødte Dispositioner fra de tidlig afdøde Forældre, og om dem alle gælder det, at de lever under saa økonomisk smaa Forhold, at det er en Velgerning at hjælpe dem til en god og styrkende Sommerferie.

Følgende fremmede var velvilligst Censorer ved Eksamen 1914.

Eks. Gymnastiklærerinde Fru Bartholin Hansen.

Kommunelærerinde Fru H. Baumgarten.

Hr. Dr. phil. Bobé, R. af D. & MDS.

— Professor Christensen.

— Premierløjtnant i Artilleriet E. Clausen.

— stud. polyt. H. C. Dorph.

— Pastor Engel.

— stud. mag. Gadegaard.

— kgl. Kapelmusikus Th. Hansen, R. af D.

— Bestyrer af Efterslægten H. P. Hansen, R. af D.

— Krigsraad H. Hansen, Dbm., R. af St. A.

— Sløjdlærer ved Bakkegaarden Hansen.

— Translatør Ove Hansen.

— cand. theol. Hjørland.

Lærerinde ved Bakkegaarden Frk. E. Hoffmann.

Hr. Arkitekt, Inspektør Chr. Jensen.

— Viceinspektør H. Larsen, R. af D.

— Pastor O. Larsen.

— Inspektør ved Købmandsskolen Lind.

— cand. theol., Lærer ved det kgl. Opfostringshus J.

Marton.

— stud. mag. Mose.

Kommunelærerinde Frk. Helga Nielsen.

Hr. Fabrikinspektør C. Ottesen.

Fhv. Lærerinde Frk. M. Petersen.

Hr. Pastor M. Poulsen.

- Hr. Professor C. Riis-Knudsen, R. af D.
- cand. phil. Lærer Schou.
- Pastor Schwartz-Nielsen.
- Kommuelærer, cand. theol. F. Stage.
- Kontorchef L. Waldorff.
- Professor Weitemeyer.

Eksaminationssskema.

8de Fællesklasse.

Torsdag den 25de Marts

Kl. 8—9	Religion	Hr. Ottesen.
— 9—10	Regning	Frk. Johansen.
— 11—12	Naturlære	Hr. Degner.
— 2—3	Dansk	Hr. Obel.

Fredag den 26de Marts.

Kl. 8—9	Matematik, Drengene	Hr. Degner.
— 9—10	Gymnastik, Pigerne	Frk. Brix.
— 11—12	Engelsk	Hr. Obel.

Lørdag den 27de Marts.

Kl. 8—9	Geografi	Hr. Hjørland.
— 9—10	Historie	Hr. Obel.
— 11—12 ^{1/2}	Tysk	Hr. Sommer.

Mandag den 29de Marts.

Kl. 1—2	Gymnastik, Drengene	Hr. Waldorff.
---------	---------------------	---------------

7de Drengeklasse.

Torsdag den 25de Marts.

Kl. 11—12 ^{1/2}	Historie	Hr. Obel.
— 2—3	Tysk	Hr. Sommer.
— 3—4	Geografi	Hr. Hjørland.

Fredag den 26de Marts.

Kl. 8—9	Matematik	Hr. Degner i 8. Kl.
— 9—10	Naturhistorie	Hr. Hjørhund.

Lørdag den 27de Marts.

Kl. 8—9	Religion	Hr. Ottesen.
— 9—10	Regning	Hr. Degner.

Mandag den 29de Marts.

Kl. 8—9 $\frac{1}{2}$	Dansk	Hr. Hjørhund.
— 11—12 $\frac{1}{2}$	Engelsk	Hr. Obel.
— 1—2	Gymnastik	Hr. Waldorff.
— 2—3 $\frac{1}{2}$	Naturlære	Hr. Degner.

7de Pigeklasse.*Torsdag den 25de Marts.*

Kl. 8—9 $\frac{1}{2}$	Geografi	Hr. Obel.
— 11—12 $\frac{1}{2}$	Religion	Hr. Ottesen.

Fredag den 26de Marts.

Kl. 9—10	Gymnastik	Frk. Brix.
— 2—3 $\frac{1}{2}$	Tysk	Hr. Sommer.

Lørdag den 27de Marts.

Kl. 8—9	Historie	Frk. Bruun.
— 9—10	Naturhistorie	Frk. Thomassen.
— 11—12 $\frac{1}{2}$	Dansk	Hr. Obel.

Mandag den 29de Marts.

Kl. 8—9	Naturlære	Frk. Thomassen.
— 9—10	Regning	Frk. Johansen.
— 2—3 $\frac{1}{2}$	Engelsk	Hr. Obel.

6te Fællesklasse.

Torsdag den 25de Marts.

Kl. 8—9 $\frac{1}{2}$	Tysk	Hr. Sommer.
— 11—12 $\frac{1}{2}$	Naturhistorie	Hr. Hjørlund.

Fredag den 26de Marts.

Kl. 11—12 $\frac{1}{2}$	Religion	Hr. Ottesen.
— 1—2	Gymnastik, Drengene	Hr. Waldorff.
— 2—3 $\frac{1}{2}$	Dansk	Hr. Hjørlund.

Lørdag den 27de Marts.

Kl. 8—9 $\frac{1}{2}$	Regning	Hr. Degner.
— 11—12 $\frac{1}{2}$	Historie	Hr. Hjørlund.
— 2—3	Engelsk, Drengene	Hr. Obel.

Mandag den 29de Marts.

Kl. 8—9 $\frac{1}{2}$	Matematik, Drengene	Hr. Degner.
— 9—10	Gymnastik, Pigerne	Frk. Brix.
— 11—12 $\frac{1}{2}$	Geografi	Hr. Hjørlund.

5te Drengeklasse.

Torsdag den 25de Marts.

Kl. 8—9	Geografi	Hr. Hjørlund.
— 9—10	Naturhistorie	Hr. Hjørlund.

Fredag den 26de Marts.

Kl. 8—9 $\frac{1}{2}$	Historie	Hr. Obel.
— 11—12 $\frac{1}{2}$	Dansk	Hr. Sommer.
— 1—2	Gymnastik	Hr. Waldorff.
— 2— 3 $\frac{1}{2}$	Regning	Hr. Degner.

Lørdag den 27de Marts.

Kl. 8—9 $\frac{1}{2}$	Tysk	Hr. Sommer.
-----------------------	------	-------------

Mandag den 29de Marts.

Kl. 8—9	Religion	Hr. Ottesen.
— 9—10	Engelsk	Hr. Obel.

5te Pigeklasse.*Torsdag den 25de Marts.*

Kl. 11—12 ¹ / ₂	Dansk	Frk. Thomassen i 5. Dkl.
---------------------------------------	-------	--------------------------

Fredag den 26de Marts.

Kl. 8—9	Regning	Frk. Johansen i 7. Pkl.
— 9—10	Religion	Hr. Ottesen i 7. Pkl.
— 2—3 ¹ / ₂	Geografi	Frk. Thomassen i 8. Kl.

Lørdag den 27de Marts.

Kl. 11—12 ¹ / ₂	Historie	Frk. Bruun i 5. Dkl.
— 2—3	Tysk	Hr. Sommer i 5. Dkl.
— 3—4	Naturhistorie	Frk. Bruun i 5. Dkl.

Mandag den 29de Marts.

Kl. 9—10	Gymnastik	Frk. Brix.
----------	-----------	------------

4de Fællesklasse.*Torsdag den 25de Marts.*

Kl. 11—12 ¹ / ₂	Geografi	Frk. Bruun.
---------------------------------------	----------	-------------

Fredag den 26de Marts.

Kl. 11—12 ¹ / ₂	Regning	Hr. Degner.
— 2—3 ¹ / ₂	Engelsk, Drengene	Hr. Obel.

Lørdag den 27de Marts.

Kl. 9—10	Gymnastik, Pigerne	Frk. Brix.
— 1—2	Gymnastik, Drengene	Hr. Waldorff.
— 2—3	Dansk	Hr. Hjølund.
— 3—4	Naturhistorie	Hr. Hjølund.

Mandag den 29de Marts.

Kl. 8—9	Religion	Hr. Sommer.
— 9—10	Historie	Hr. Sommer.

3dje Fællesklasse.*Torsdag den 25de Marts.*

Kl. 2—3 ¹ / ₂	Dansk	Hr. Degner.
-------------------------------------	-------	-------------

Fredag den 26de Marts.

Kl. 8—9	Religion	Hr. Sommer.
— 9—10	Historie	Hr. Sommer.
— 2—3 ¹ / ₂	Engelsk, Drengene	Hr. Obel i 4. Kl.

Lørdag den 27de Marts.

Kl. 9—10	Gymnastik, Pigerne	Frk. Brix.
— 1—2	Gymnastik, Drengene	Hr. Waldorff.

Mandag den 29de Marts.

Kl. 8—9	Geografi	Frk. Bruun.
— 9—10	Naturhistorie	Frk. Bruun.
— 11—12	Regning	Hr. Degner.

2den Fællesklasse.*Torsdag den 25de Marts.*

Kl. 9—10	Gymnastik, Pigerne	Frk. Brix.
— 1—2	Gymnastik, Drengene	Hr. Waldorff.
— 2—3	Dansk	Frk. Bruun.
— 3—4	Regning	Fru Bagger.

Fredag den 26de Marts.

Kl. 11—12	Naturhistorie	Frk. Bruun.
— 12—1	Geografi	Hr. Hjørland.

Mandag den 29de Marts.

Kl. 11—12 ¹ / ₂	Religion	Hr. Sommer.
---------------------------------------	----------	-------------

1ste Fællesklasse.

Torsdag den 25de Marts.

Kl. 9—10	Gymnastik, Pigerne	Frk. Brix.
— 11—12	Religion	Hr. Sommer.
— 1— 2	Gymnastik, Drengene	Hr. Waldorff.

Mandag den 29de Marts.

Kl. 11—12	Dansk	Fru Bagger.
— 12— 1	Regning	Fru Bagger.

Fra 10—4 under hele Eksamen er:

Pigernes Haandarbejder fremlagt paa 1ste Sal i Festsalen.

Drengenes i Haandgerningslokalerne i Stuen. Børnenes Skrive- og Stilebøger samt Tegninger er fremlagt i Sy- og Tegneskolens Lokale paa 2den Sal.

Alle, som interesserer sig for Skolen, er velkomne over alt under hele Eksamen.

Det nye Skoleaar begynder Onsdag den 7de April Kl. 8.

Det kgl. Vajsenhus i Marts 1915.

Chr. Ottesen.

Ved Musikprøven Tirsdag den 30te Marts
Kl. 1 præcis i Gymnastiksalen:

Musik-Program.

- N. W. Gade:* Bøndernes March af Ball. „Et Folkesagn“.
P. Heise: Vaagn af din Slummer.
R. Wagner: Pilgrimskor af Op. „Tannhäuser“.
-

Sang-Program.

- O. Lindblad:* Nu rask paa March.
Norsk Folkevise: Mit Navn er Anna Knutsdotter.
J. Gebauer: Jeg ved, hvor der findes en Have.
-

Afslutning.
